

TABAQUERS I TABAQUERES

La vida quotidiana a principis del segle XX

Aquesta fitxa vol fer conscients els alumnes dels grans canvis que ha experimentat la vida de les persones en els darrers cent anys gràcies als avenços tècnics. Per tal de fer-ho, s'estudiarà quines eren algunes de les pertinences dels tabaquers i les tabaqueres de l'Andorra de començaments del segle passat.

Un llistat de quinze objectes que els alumnes hauran de determinar si podien pertànyer a un tabaquer servirà per a treballar el coneixement del context històric del moment.

Objectius

- Conèixer quines eren les condicions de vida a començaments del segle XX.
- Ser conscients del lligam entre avenç tecnològic i qualitat de vida.
- Valorar el nivell de vida de què gaudim avui dia.

Guia de la fitxa

Presentació

Per introduir l'activitat es pot comentar que la ciència i la tecnologia de cada època s'utilitza per a satisfer les necessitats de les persones de la manera més còmoda i profitosa. A tall d'exemple es pot fer un repàs breu de diferents necessitats i les solucions tecnològiques que s'han fet servir al llarg de la història:

- **Obtenció d'aliments:** Recol·lecció/Caçà/Pesca → Conreu/Ramaderia/Piscicultura
- **Preparació d'aliments:** Foguera → Cuina de carbó → Cuina de gas → Vitroceràmica.
- **Comunicació:** Carta → Telègraf → Telèfon → Correu electrònic → Telèfon mòbil.

Un altre exercici senzill de realitzar i que pot ser molt interessant és demanar als alumnes que valorin quins dels objectes que porten a sobre en aquest moment poden haver tingut els seus avis a la seva edat.

Cal destacar també que, tot i que els avenços tecnològics han tingut lloc al llarg de tota la història de la humanitat, és a partir de la Revolució Industrial al segle XVIII i especialment durant el darrer segle quan aquesta evolució s'ha fet molt més ràpida.

Desenvolupament de l'activitat

La fitxa planteja un exercici en el qual els alumnes han de senyalar quins objectes d'un llistat podien pertànyer a un tabaquer o tabaquera de començaments del segle XX. És convenient comentar tant l'aspecte tècnic (era possible fabricar-los?) com l'aspecte social (podien pertànyer a una persona del poble?) per determinar la seva pertinença.

La realització de la selecció es farà individualment, tot i que després es farà una posada en comú entre tota la classe per acordar quines són les respostes correctes.

Banyera	NO	La gent del poble acostumava a rentar-se per parts amb un drap o tovallola i una palangana. Només els rics tenien cambres de bany i banyeres que s'omplien amb cubells d'aigua escalfada al foc.
Llum d'oli	SI	Els llums d'oli, els quinqués i les espelmes eren el sistema més habitual d'il·luminació a les cases. L'electricitat va començar a arribar a algunes cases cap als anys 30.
Telèfon	NO	Malgrat que ja existien a alguns països europeus els primers telèfons i xarxes telefòniques a començaments del segle passat, només connectaven alguns dels principals organismes estatals.
Barretina	SI	La barretina era una peça de vestir comú ja que el seu feltre protegia tant del fred com de la pluja.

Televisió	NO	La televisió no va arribar a Europa fins els anys 50 i encara va trigar a popularitzar-se uns vint anys més. A més, per al seu funcionament necessita electricitat, no disponible fa cent anys.
Anorac	NO	La paraula anorac és un mot esquimal que prové del terme <i>anoré</i> , que vol dir vent. A Europa l'anorac és una peça impermeable amb caputxa feta de fibres sintètiques que no es van descobrir fins a mitjans de segle.
Carbó	SI	Juntament amb la fusta, era el combustible utilitzat per a cuinar i escalfar les llars.
Xampú	NO	Els sabons cosmètics que utilitzem avui dia no es van popularitzar fins a mitjans de segle. Abans, un mateix sabó s'utilitzava per a tot el cos.
Esclops	SI	Els esclops eren molt utilitzats com a calçat de treball i per a mantenir els peus secs quan plovia.
Carretó	SI	Els carretons, tirats per animals o empesos per persones, es feien servir per a transportar tabac o altres mercaderies, tal com es fa avui dia amb les furgonetes.
Formatge	SI	El formatge, de fabricació casolana, era un dels productes alimentaris de primer ordre a la dieta del moment juntament amb pa, vi, llegums i hortalisses.
Rentadora	NO	Les dones rentaven la roba a mà als rius amb independència del temps que fes. La primera rentadora elèctrica es va inventar al 1901, però no va començar a popularitzar-se fins a l'arribada de l'electricitat a les llars.
Rellotge de paret	NO	Els rellotges eren productes de luxe a l'abast de molt poques persones. La majoria de la gent sabia l'hora gràcies als campanars de les parròquies.
Estufa elèctrica	NO	Les llars s'escalfaven amb brasers i estufes. Tanmateix, no es disposava de l'electricitat necessària.
Càntir	SI	El càntir era utilitzat per tothom per a tenir aigua fresca a l'abast.

En acabar l'activitat

Un cop finalitzada l'activitat, es proposen algunes qüestions per comentar amb els alumnes i aprofundir el tema. Són les següents:

- Pregunta als pares i avis quins objectes feien servir de petits que ara ja no estiguin en ús o que hagin canviat molt. Quin és l'estri o objecte que us ha sorprès més que no tinguessin els pares i/o avis?

Les respostes poden ser molt variades. És important analitzar els diversos objectes en clau tècnica i econòmica.

- Un dels avenços més importants del darrer segle va ser l'arribada de l'electricitat i l'aigua corrent a les llars. Feu un llistat de tots els estris que això va fer possible.

Alguns a destacar podrien ser:

Aigua corrent	Electricitat
Banyera	Telèfon
Aigua calenta	Televisió
Calefacció central	Nevera
Rentadora	Rentadora
Rentavaixella	Rentavaixella
Vàter	Il·luminació

Per anar més enllà

Altres propostes que es poden realitzar a la classe al voltant de l'evolució del nivell de vida gràcies a la tecnologia són:

- Analitzar a fons un objecte quotidià investigant quins avenços van caldre per a la seva invenció (materials, tècniques de fabricació, poder adquisitiu, usos socials...). Un bon exemple per treballar seria la bombeta elèctrica.
- Fer una línia de temps al voltant de diferents objectes utilitzats actualment que reculli la seva evolució, com per exemple l'automòbil.